

**СТУПЕНЕВА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У КОНТЕКСТІ
ПРОФЕСІЙНОГО СТАНДАРТУ “ВЧИТЕЛЬ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ
СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ”**

УДК 373.3.091.12.011.3-051

DOI:

Оксана Шквир, доктор педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії
Галина Дудчак, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії
Наталія Казакова, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

**СТУПЕНЕВА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У
КОНТЕКСТІ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНДАРТУ “ВЧИТЕЛЬ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ
ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ”**

У статті акцентовано увагу на необхідності оновлення системи ступеневої підготовки майбутніх учителів початкових класів у зв'язку з прийняттям Професійного стандарту “Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти”. Уточнено сутність поняття “ступенева підготовка майбутніх учителів початкових класів”. Представлено модель ступеневої підготовки майбутніх учителів початкових класів. Визначено трудові функції, якими мають оволодіти фаховий молодший бакалавр, бакалавр та магістр. Наведено приклад врахування професійних компетентностей, визначених у професійному стандарті, у результатах вивчення освітнього компонента “Методика роботи класного керівника”.

Ключові слова: ступенева підготовка; професійний стандарт; рівні освіти; ступені освіти; трудові функції вчителя; майбутні учителі початкових класів.

Рис. 1. Табл. 2. Літ. 8.

Oksana Shkvyr, Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor of Pedagogy Department
Khmelnitsky Humanitarian-Pedagogical Academy
Halyna Dudchak, Ph.D.(Pedagogy), Associate Professor of Pedagogy Department
Khmelnitsky Humanitarian-Pedagogical Academy
Nataliia Kazakova, Ph.D.(Pedagogy), Associate Professor of Pedagogy Department
Khmelnitsky Humanitarian-Pedagogical Academy

**STAGE TRAINING OF THE FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS IN THE
CONTEXT OF PROFESSIONAL STANDARD “PRIMARY SCHOOL TEACHER OF THE
INSTITUTION OF GENERAL SECONDARY EDUCATION”**

The article focuses on the necessity to update the system of stage training of the future primary school teachers in connection with the adoption of the Professional Standard “Primary School Teacher of the Institution of General Secondary Education”. The essence of the concepts “professional training” and “stage training” has been specified. The author’s definition of the concept “stage training of the future primary school teachers” has been offered. The model of the stage training of the future primary school teachers has been presented. It is proved that the approved Professional Standard “Primary School Teacher of the Institution of General Secondary Education” is crucial in developing the content of educational and professional programs of different levels of education and implementation of the principle of continuity of training of the future primary school teachers. Based on the analysis of the Professional Standard “Primary School Teacher of the Institution of General Secondary Education” and the project “Standard of Professional Higher Education of Ukraine”, the relationship between the stage of education indicated in the diploma, job functions and typical positions of a primary school teacher has been established. It has been found out that each stage of education presupposes the readiness of a specialist to perform certain job functions, which are complicated at the next stage of higher education. The job functions that a professional junior bachelor, bachelor and master should have are defined. It has been found out that the performance of each job involves the formation of a teacher of certain professional competencies, clearly defined in the Professional Standard “Primary School Teacher of the Institution of General Secondary Education”. An example of taking into account professional competencies in the results of studying the educational component “Methods of Work of the Class Teacher” has been offered given. It is concluded that it is necessary to update educational and professional programs in the specialty 013 Primary Education, relevant curricula and educational components. It is noted that the study of domestic experience, taking into account the main provisions of the Professional Standard “Primary School Teacher of the

СТУПЕНЕВА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У КОНТЕКСТІ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНДАРТУ “ВЧИТЕЛЬ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ”

Institution of General Secondary Education” in the practice of the stage training of the future primary school teachers require further researches.

Keywords: *stage training; professional standard; levels of education; stages of education; labor functions of a teacher; future primary school teachers.*

Постановка проблеми. Концептуальні зміни у структурі й змісті загальної середньої освіти детермінують необхідність якісного оновлення системи ступеневої підготовки майбутніх учителів, зокрема вчителів початкових класів. Адже ступенева освіта сприяє підвищенню статусу працівника початкової ланки освіти відповідно до здобутого ним ступеня, його здатності й готовності до виконання складних специфічних для початкової школи педагогічних функцій; виявленню того людського потенціалу, який природно, генетично забезпечує ефективність праці вчителя Нової української школи [8, 5]. Значні зміни в системі ступеневої підготовки майбутніх фахівців уже відбуваються з прийняттям законів України “Про вищу освіту” (2014) та “Про фахову передвищу освіту” (2019), відповідно до яких впроваджується нова модель підготовки майбутніх учителів початкових класів за трьома рівнями освіти (фахова передвища освіта, перший (бакалаврський), другий (магістерський) [1; 2]. Однак відсутність єдиних вимог до результатів професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів відповідно до отриманого ступеня освіти (фаховий молодший бакалавр, бакалавр, магістр) значно ускладнює процес реалізації принципів неперервності та наступності навчання майбутніх фахівців.

Тому прийнятий у 2018 р. Професійний стандарт “Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти”, в якому чітко визначено трудові функції та відповідні професійні компетентності, якими має володіти вчитель у площині документів, що підтверджують його професійну й освітню кваліфікацію, став новою передумовою вдосконалення системи ступеневої підготовки майбутніх учителів початкових класів [5].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблем професійної підготовки фахівців в умовах ступеневої освіти в останні роки приділялася належна увага, зокрема таким її аспектам, як методологічні основи ступеневої підготовки у системі неперервної професійної освіти (В. Прусак, Н. Ничкало, Л. Романишина, С. Сисоєва та ін.); порівняльний аналіз ступеневої освіти за кордоном і в Україні (Н. Абашкіна, В. Козаков, Т. Кошманова, Л. Пуховська та ін.); організаційно-технологічні аспекти системи ступеневої професійної освіти (І. Богданова, Г. Козлакова, В. Луговий, П. Сікорський та ін.).

У наукових дослідженнях приділяється відповідна увага і професійній підготовці вчителів початкових класів: теоретичним та методологічним засадам підготовки майбутніх учителів початкової школи (Т. Агрошенко, В. Желанова, О. Мороз, О. Савченко та ін.); проблемам ступеневої освіти вчителів початкових класів (С. Власенко, Н. Кічук, Л. Хомич та ін.).

Аналіз науково-педагогічних джерел свідчить про те, що нині накопичений значний досвід ступеневої підготовки вчителя та професійної підготовки вчителя початкових класів зокрема. Проте недостатньо визначеними залишаються результати підготовки майбутніх учителів початкових класів на фаховому передвищому освітньо-професійному рівні та першому і другому рівнях вищої освіти. Нові вимоги до акредитації освітньо-професійних програм, зокрема зі спеціальності 013 Початкова освіта, зумовлюють необхідність в окресленні таких результатів відповідно до чинних державних документів.

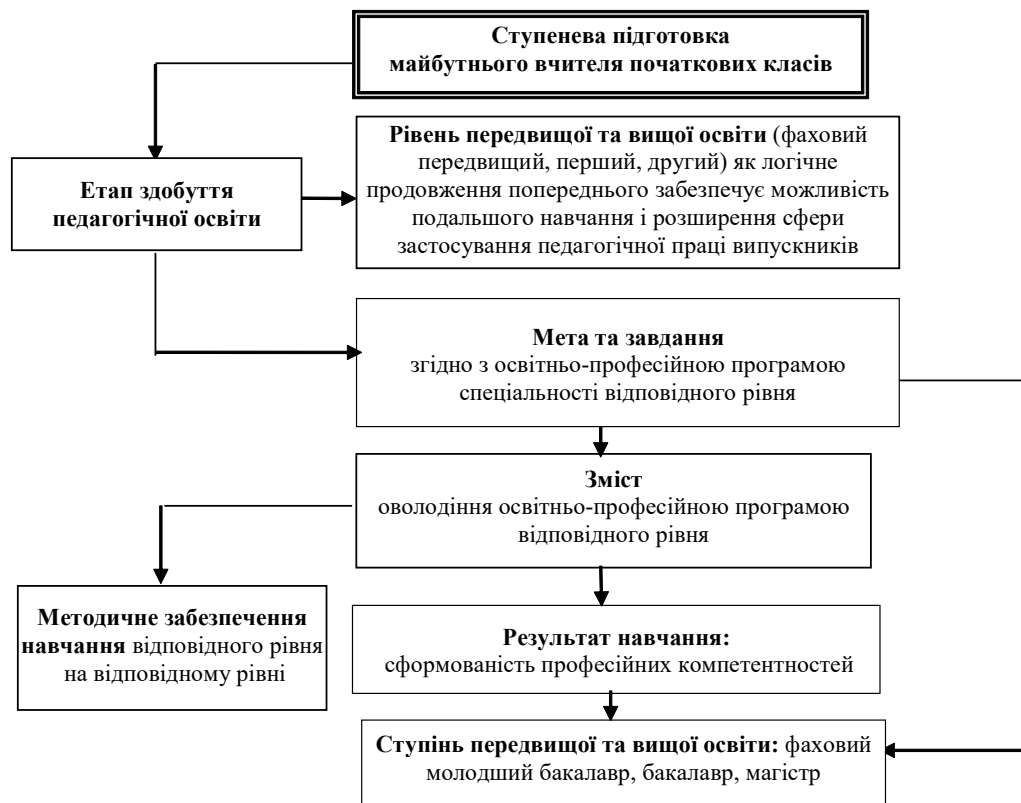
Мета статті полягає у визначенні та аналізі результатів професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів відповідно до Професійного стандарту “Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти”.

Виклад основного матеріалу дослідження. У Законі України “Про вищу освіту” наголошується на тому, що професійна підготовка – це здобуття кваліфікації за відповідним напрямом підготовки або спеціальністю. Вона завершується присудженням відповідного ступеня вищої освіти [1].

Заслужують на увагу погляди Л. Старовойт, яка зазначає, що ступеневість передбачає єдність, взаємозумовленість, наступність цільових функцій усіх ланок, що становлять сутність професійної освіти. Ступеневе навчання потребує як внутрішньої диференціації змісту освіти, так і певної самостійності її складових. Цим забезпечується і створення умов для того, щоб кожний ступінь виконував певну функцію у складі цілого. Ступеневість створює також передумови для доповнення та поглиблення професійної підготовки, забезпечує можливість переходу до нової якості [7, 7].

Погоджуємося з С. Мамрич, що ступенева підготовка вчителя передбачає формування принципово нового змісту освіти, визначення цілей кожного зі ступенів згідно з загальними цілями професійної підготовки. Основне завдання

**СТУПЕНЕВА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У КОНТЕКСТІ
ПРОФЕСІЙНОГО СТАНДАРТУ “ВЧИТЕЛЬ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ
СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ”**

Рис. 1. Модель ступеневої підготовки майбутнього вчителя початкових класів

ступеневої підготовки вчителя полягає у формуванні та розвитку професійних знань і умінь на базі системи фундаментальних знань та можливості адаптації випускників до майбутніх змін у професійній діяльності. Основну ідею ступеневої підготовки, на думку науковця, складає навчання за висхідними ступенями, які відображають послідовні етапи навчання, причому кожен наступний ступінь є логічним продовженням попереднього, забезпечуючи можливість подальшого навчання і передбачаючи розширення сфери застосування праці випускників кожного ступеня [3, 6–7].

Ступенева підготовка майбутніх учителів початкових класів передбачає успішне виконання особою освітньо-професійної програми зі спеціальності 013 Початкова освіта відповідного рівня освіти, у якій визначені професійні компетентності та програмні результати навчання.

На кожному наступному рівні вищої освіти майбутній учитель має набувати нових професійних компетентностей і отримувати новий, вищий від попереднього, ступінь вищої освіти. Тому для ступеневої підготовки важливим є чітке визначення результатів навчання, що сприятиме реалізації принципів неперервності, наступності та послідовності навчання.

Отже, на основі вищевисвітленого визначаємо ступеневу підготовку майбутніх учителів початкових класів як цілісну систему послідовних, взаємодоповнюваних етапів здобуття педагогічної освіти, кожен із яких є логічним продовженням попереднього та вирізняється метою, завданнями, змістом, методичним забезпеченням, присудженням відповідного ступеня освіти й забезпечує неперервний загальнокультурний і професійно-особистісний розвиток майбутнього вчителя, можливість його подальшого навчання, переходу до нової якості підготовки [8, 85] (рис. 1).

Відповідно до мети статті детальніше проаналізуємо такий компонент моделі, як результат навчання.

Результати навчання на кожному рівні освіти мають бути чітко прописані у відповідних освітньо-професійних програмах з підготовки здобувачів освіти зі спеціальності 013 Початкова освіта. У них визначаються мета освітньої програми, програмні компетентності (інтегральні, загальні та спеціальні) та програмні результати навчання (що мають знати, розуміти і вміти майбутні фахівці певного ступеня освіти). Програмні результати навчання мають відображати цільові установки і завдання з підготовки майбутніх фахівців, які узгоджуються

**СТУПЕНЕВА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У КОНТЕКСТІ
ПРОФЕСІЙНОГО СТАНДАРТУ “ВЧИТЕЛЬ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ
СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ”**

з освітніми компонентами програми (навчальні дисципліни, педагогічна практика, контрольні заходи та ін.) та висвітлюються у відповідних матрицях.

Програмні результати навчання мають відповідати стандартам передвищої та вищої освіти за певною спеціальністю та рівнем освіти, Національній рамці кваліфікації для окремого кваліфікаційного рівня, а також враховувати вимоги відповідного професійного стандарту [4].

Сьогодні ще не прийняті стандарти для фахової передвищої освіти, першого та другого рівня вищої освіти зі спеціальності “Початкова освіта”. Тому затверджений, як було вже зазначено, Професійний стандарт “Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти” є визначальним у розробці змісту освітньо-професійних програм різних рівнів освіти та реалізації принципів неперервності й наступності навчання майбутніх учителів початкових класів. Він є інструментом у проектуванні того, що повинен знати і вміти вчитель-фаховий молодший бакалавр, вчитель-бакалавр і вчитель-магістр, який приходить на роботу в Нову українську школу. На його основі сьогодні здійснюється атестація та сертифікація вчителів [6]. У цьому документі висвітлено мету професійної діяльності, типові посади, відповідні трудові функції вчителя; конкретизовано професійні компетентності, знання, уміння та навички, якими має володіти педагог відповідно до трудових функцій. Зазначена також інформація про предмети та засоби праці вчителя [5].

На основі аналізу Професійного стандарту

“Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти” та проекту “Стандарта фахової передвищої освіти України” було встановлено взаємозв’язок між ступенем освіти, що зазначається у дипломі про освіту, трудовими функціями і типовими посадами вчителя (табл. 1).

З’ясовано, що кожен ступень освіти передбачає готовність фахівця до виконання певних трудових функцій, які ускладнюються на кожному наступному рівні вищої освіти. До прикладу, освітньо-професійний ступінь фахового молодшого бакалавра, що здобувається на фаховому передвищому рівні освіти (на базі 9 класів), передбачає готовність до планування і здійснення освітнього процесу; забезпечення і підтримки навчання, виховання і розвитку учнів в освітньому середовищі та родині; створення освітнього середовища [5]. Отже, фахові молодші бакалаври повинні вміти організовувати та здійснювати освітній процес у початковій школі. Їхня підготовка має бути зорієнтована на оволодіння спеціальними знаннями, вміннями та досвідом їх практичного застосування. Компоненти освітньо-професійної програми фахового передвищого рівня освіти мають забезпечувати підготовку майбутніх учителів початкових класів до виконання означених функцій. Диплом фахового молодшого бакалавра дозволяє займати тільки посаду вчителя початкових класів закладу загальної середньої освіти.

Бакалаври, що здобули вищу освіту на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти (на базі 11 класів або фахового молодшого

Таблиця 1.

Ієрархія трудових функцій відповідно до ступеня освіти та типової посади вчителя початкових класів

Перелік трудових функцій вчителя та їх умовні позначення	Ступінь освіти	Назва типових посад
А Планування і здійснення освітнього процесу. Б Забезпечення і підтримка навчання, виховання і розвитку учнів в освітньому середовищі та родині. В Створення освітнього середовища.	Фаховий молодший бакалавр	Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти
Г Рефлексія та професійний саморозвиток. Д Проведення педагогічних досліджень. Є Надання методичної допомоги колегам із питань навчання, розвитку, виховання й соціалізації учнів початкових класів закладу загальної середньої освіти. Ж Узагальнення власного педагогічного досвіду та його презентація педагогічній спільноті.	Бакалавр	Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти I категорії
З Оцінювання результатів роботи вчителів початкових класів закладу загальної середньої освіти.	Магістр	Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти вищої категорії

**СТУПЕНЕВА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У КОНТЕКСТІ
ПРОФЕСІЙНОГО СТАНДАРТУ “ВЧИТЕЛЬ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ
СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ”**

бакалавра), окрім зазначених функцій, мають також вміти здійснювати рефлексію та професійний саморозвиток; проводити педагогічні дослідження; надавати методичну допомогу колегам із питань навчання, розвитку, виховання й соціалізації учнів початкових класів закладу загальної середньої освіти; узагальнювати власний педагогічний досвід та презентувати його педагогічній спільноті. Тому на першому рівні вищої освіти майбутні вчителі початкових класів повинні навчитися не тільки організувати і здійснювати освітній процес, але й удосконалювати свою професійну діяльність, надавати допомогу колегам. Диплом бакалавра є підставою для вищої посади: вчителя початкових класів закладу загальної середньої освіти I категорії. Однак бакалавр не може бути методистом.

Магістри, що здобули вищу освіту на другому (магістерському) рівні вищої освіти (на базі бакалавра), повинні вміти виконувати функції

фахового молодшого бакалавра і бакалавра, а також оцінювати результати роботи вчителів початкових класів закладу загальної середньої освіти. Тому на другому магістерському рівні вищої освіти зміст освітніх компонентів освітньо-професійної програми має передбачати продовження підготовки до виконання трудових функцій, визначених у Професійному стандарті “Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти”, та забезпечити розвиток у майбутніх учителів найвищих рівнів мислення: аналізу, синтезу і оцінювання. Диплом магістра дозволяє фахівцю займати посаду вчителя початкових класів закладу загальної середньої освіти вищої категорії.

Виконання кожної трудової функції передбачає сформованість у вчителя певних професійних компетентностей, чітко прописаних у Професійному стандарті “Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти”. Проектуючи мету, завдання та зміст кожного

Таблиця 2.

Результати вивчення освітнього компонента “Методика роботи класного керівника”

Трудові функції	Перелік професійних компетентностей
А Планування і здійснення освітнього процесу	1.Здатність дотримуватися вимог нормативно-правових документів, що регламентують організацію освітнього процесу в початковій школі. 2.Здатність планувати роботу, розробляти план виховної роботи. 3.Здатність до організації взаємодії з профільними фахівцями щодо планування освітнього процесу. 4.Здатність до організації та проведення педагогічної діагностики учня. 5.Здатність до здійснення освітнього процесу.
Б Забезпечення і підтримка навчання, виховання і розвитку учнів в освітньому середовищі та родині	1.Здатність до надання батькам (особам, що їх замінюють) порад і рекомендацій щодо підтримки навчальної діяльності учнів за межами закладу освіти. 2.Здатність до організації взаємодії з батьками в різних формах. 3.Здатність до координації взаємодії із зацікавленими особами для гармонійного розвитку учнів.
В Створення освітнього середовища	1.Здатність до створення безпечних та психологічно комфортних умов освітнього процесу. 2.Здатність до створення здоров’язбережувального освітнього середовища. 3.Здатність до збереження і дотримання правил, ціннісних орієнтацій і традицій закладу освіти. 4.Здатність до врахування при створенні освітнього середовища індивідуальних потреб учнів, в тому числі обдарованих дітей, які мають особливі освітні потреби.
Д Проведення педагогічних досліджень	1.Здатність до визначення методичної проблеми, обґрунтування її актуальності, мети, завдань тощо. 2.Здатність до опрацювання відповідних джерел інформації для визначення шляхів підвищення ефективності розв’язання методичної проблеми. 3.Здатність до розроблення виховних завдань для реалізації основних ідей дослідження.
Ж Узагальнення власного педагогічного досвіду та його презентація педагогічній спільноті	1.Здатність до узагальнення педагогічного досвіду і представлення його у різних формах.

**СТУПЕНЕВА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У КОНТЕКСТІ
ПРОФЕСІЙНОГО СТАНДАРТУ “ВЧИТЕЛЬ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ
СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ”**

освітнього компонента освітньо-професійної програми необхідно керуватися цими компетентностями. За таких умов можна забезпечити трансформацію трудових функцій у зміст та результати ступеневої підготовки майбутніх учителів початкових класів.

До прикладу, освітній компонент “Методика роботи класного керівника”, який може бути передбачений в освітньо-професійній програмі першого рівня вищої освіти, забезпечує формування низки професійних компетентностей трудових функцій А, Б, В, Д, Ж, представлених у таблиці 2.

У процесі ступеневої підготовки майбутніх учителів початкових класів доцільним також є ознайомлення здобувачів освіти зі змістом Професійного стандарту “Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти”, з трудовими функціями вчителя відповідно до типових посад, що спонукатиме їх до активності у здобутті професійних компетентностей та розуміння важливості професійного зростання в умовах ступеневої освіти.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, удосконаленню ступеневої підготовки майбутніх учителів початкових класів сприяє вивчення та врахування основних положень Професійного стандарту “Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти”. На освітньо-професійному рівні та рівнях вищої освіти, відповідно до принципів неперервності та наступності навчання, у здобувачів освіти слід сформулювати такі професійні компетентності, що забезпечать успішне виконання трудових функцій вчителя початкових класів відповідно до присудженого ступеня. Для цього необхідно оновити освітньо-професійні програми зі спеціальності 013 Початкова освіта, відповідні навчальні плани, освітні компоненти; знайомити майбутніх учителів початкових класів зі змістом та значенням професійного стандарту.

Подальший науковий пошук слід спрямувати на вивчення вітчизняного досвіду врахування основних положень Професійного стандарту “Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти” в практиці ступеневої підготовки майбутніх учителів початкових класів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України “Про вищу освіту”: прийнятий 01.07.2014 р. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 17.01.2021).
2. Закон України “Про фахову передвищу освіту”: прийнятий 06.06.2019 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19> (дата звернення: 20.01.2021).

3. Мамрич С. М. Ступенева підготовка фахівців у навчально-науково-виробничих комплексах (на прикладі радіотехнічних спеціальностей) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2001. 20 с.

4. Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 р. № 977. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0880-19> (дата звернення: 22.01.2021).

5. Професійний стандарт “Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти”: затверджений наказом Міністерства соціальної політики України від 10.08.2018 р. № 1143. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1143732-18> (дата звернення: 19.01.2021).

6. Сардалова Е. Навіщо вчителям молодших класів професійний стандарт. URL : <https://www.radiosvoboda.org/a/navishcho-profesiinyi-standart-molodsha-shkola/29454318.html>. (дата звернення: 20.01.2021).

7. Старовойт Л. Я. Особливості організації багатоступеневого навчання у вищому професійному училищі : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2000. 20 с.

8. Шквир О. Л. Ступенева підготовка майбутніх учителів початкової школи до проведення педагогічних досліджень: моногр. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2018. 500 с.

REFERENCES

1. Zakon Ukrainy “Pro vyshchu osvitu” pryiniaty 01.07.2014 r. [Law of Ukraine “On Higher Education” 01.07.2014]. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (Accessed 17 Jan. 2021). [in Ukrainian].
2. Zakon Ukrainy “Pro fakhovu peredvyshchu osvitu” pryiniaty 06.06.2019 r. [Law of Ukraine “On Professional Higher Education” 06.06.2019]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19> (Accessed 20 Jan. 2021). [in Ukrainian].
3. Mamrych, S. M. (2001). Stupeneva pidhotovka fakhivtsiv u navchalno-naukovo-vyrobnychykh kompleksakh (na prykladі radiotekhnichnykh spetsialnostei) [Stage Training of Specialists in Educational-Scientific-Industrial Complexes (on the Example of Radio Engineering Specialties)]. *Extended abstract of candidate’s thesis*. Kyiv, 20 p. [in Ukrainian].
4. Polozhennia pro akredytatsiiu osvitynih prohram, za yakymy zdiisniuietsia pidhotovka zdobuvachiv vyshchoi osvity: zatverdzhene nakazom Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 11.07.2019 r.

**ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ДО ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЯ УЧНІВ
НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ**

№ 977. [Regulations on accreditation of educational programs, according to which training of higher education seekers is carried out: approved by the order of the Ministry of Education and Science of Ukraine 11.07.2019. No. 977]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0880-19> (Accessed 22 Jan. 2021). [in Ukrainian].

5. Profesiyni standart "Vchytel pochatkovykh klasiv zakladu zahalnoi serednioi osvity": zatverdzhenyi nakazom Ministerstva sotsialnoi polityky Ukrainy vid 10.08.2018 r. № 1143. [Professional standard "Primary School Teacher of the Institution of General Secondary Education": approved by the order of the Ministry of Social Policy of Ukraine 10.08.2018. No. 1143]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1143732-18> (Accessed 19 Jan. 2021). [in Ukrainian].

6. Sardalova, E. Navishcho vchyteliu molodshykh klasiv profesiyni standart [Why do Primary School Teachers Need Professional Standard]. Available at: <https://www.radiosvoboda.org/a/navishcho-profesiyni-standart-molodsha-shkola/29454318.html>. (Accessed 20 Jan. 2021). [in Ukrainian].

7. Starovoi, L. Ya. (2000). Osoblyvosti orhanizatsii bahatostupenoho navchannia u vyshchomu profesiinomu uchylshchi [Peculiarities of Organization of Multistage Education in Higher Vocational School]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv, 20 p. [in Ukrainian].

8. Shkvyr, O. L. (2018). Stupeneva pidhotovka maibutnikh uchyteliv pochatkovoї shkoly do provedennia pedahohichnykh doslidzen: monohr [The gradual preparation of future primary school teachers for pedagogical research]. Zhytomir, 500 p. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 30.11.2020

УДК 378.018.8:373.5.011.3-051]:614]

DOI:

*Дарія Возносименко, доктор філософії, доцент
кафедри вищої математики та методики навчання математики
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини*

**ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ДО ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЯ УЧНІВ
НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ**

У статті висвітлено актуальність проблеми підготовки майбутніх учителів математики до здоров'язбереження учнів. Розглянуто, що практична підготовка майбутнього вчителя математики до здоров'язбережувальної діяльності – це невід'ємний компонент фахової підготовки, яка передбачає оволодіння студентами навичками, уміннями та способами організації майбутньої професійної діяльності. Педагогічна практика є однією із ключових форм набуття студентами суб'єктного практичного досвіду педагогічної здоров'язбережувальної діяльності. Наведено приклади завдань для студентів під час проходження практики, які спрямовані на розвиток здоров'язбережувальної компетентності учнів. Зазначено, що розробка та використання вправ здоров'язбережувального змісту сприяє розвитку інтересу учнів до предмету, і насамперед формуванню здоров'язбережувальної компетентності учнів.

***Ключові слова:** здоров'язбереження; підготовка вчителя математики; педагогічна практика; здоров'язбережувальні технології; практична підготовка.*

Лит. 12.

*Dariia Voznosymenko, Doctor of Philosophy Sciences, Associate Professor
of Higher Mathematics and Methods of Teaching Mathematics Department
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University*

**PRACTICAL PREPARATION OF STUDENTS FOR STUDENTS HEALTH IN
MATHEMATICS LESSONS AS AN IMPORTANT COMPONENT OF THE
EDUCATIONAL PROCESS**

The article highlights the urgency of the problem of preparing future teachers of mathematics for the health of students. Based on the analysis of the scientific literature, it was found that a significant place in the problem of health care of the younger generation is given, above all, to teachers who have modern pedagogical technologies, plans and organizes their activities taking into account the priorities of preserving and strengthening the health of all objects of the educational process. It is noted that one of the main factors that will help solve the problem of improving the quality of mathematical training in schools and institutions of higher education is a highly qualified modern mathematics teacher who can not only qualitatively transfer knowledge, but also motivate, interest, create